

SKIVEKOMMUNE

Pædagogisk læreplan

Institution: Vsd Fjordbo

Dato: Juni 2024

Forord

Den pædagogiske læreplan er et arbejdsredskab for medarbejdere og ledelse i Skive Kommunes institutioner. Den pædagogiske læreplan beskriver praksis og udvikling af kvalitet i dagtilbuddet og har et fokus på "hvordan" frem for at være en ønsket plan.

Den pædagogiske læreplan fungerer som et aktivt og dynamisk pædagogisk redskab, hvor praksisfortællinger eller observationer er anledning til udvikling af praksis, hvorved der skabes en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Den intenderende pædagogik skal være til stede hele dagen og i alle læringsmiljøer med børnene.

Den pædagogiske læreplan beskriver ligeledes hvordan de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og behov.

Den pædagogiske læreplan skal være *levende* og afspejles i det pædagogiske arbejde. Den skal ikke ende "i skuffen", men skabe sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmiljø (planlagte vokseninitierede aktiviteter, børneinitierede aktiviteter, leg, spontane aktiviteter og daglige rutiner) *hele dagen* og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den pædagogiske læreplan skal bruges til at tilrettelægge og følge op på den pædagogiske praksis og være et tydeligt pejlemærke. Der kan være flere veje mod pejlemærket og der skal løbende stilles ind, navigeres og justeres.

Den pædagogiske læreplan skal have et fokus på at der arbejdes ud fra en systematisk og løbende *evalueringskultur*. Læreplanen og hverdagspædagogikken skal spille aktivt sammen.

Ved at bruge den pædagogiske læreplan til løbende at reflektere over, evaluere og udvikle den pædagogiske praksis, bliver det faglige blik skærpet for de små læringsøjeblikke i hverdagen.

Den pædagogiske læreplan offentliggøres på institutionens hjemmeside og udskiftes løbende, så det altid er aktuelle praksisudviklinger/PLC'er, der er beskrevet under de enkelte læringsmiljøer.

Arbejdsgruppen - Januar 2024

Præsentation af institutionen

- Pædagogisk profil
- Organisering i institutionen
- Fysiske rammer
- Børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger
- Personalets sammensætning

Vestsalling Skole og Dagtilbud (VSD) er forankret i 3 byer i Vestsalling med skole og dagtilbud. Den pædagogiske læreplan er overordnet gældende for de fire dagtilbud i Rødding, Ramsing og Lihme . Herudover har hver enkelt dagtilbud sat sit eget præg på læreplanen. Dette fremgår ved, at de enkelte afdelinger har sin udgave liggende på egen hjemmeside.

Vsd Børnehuset Fjordbo er beliggende midt i Lihme by i en del af den tidligere Lihme skole , som er ombygget til en integreret institution med både vuggestue og børnehave. Fjordbo er opdelt med en vuggestue gruppe i den bagerste del af huset og en børnehave stue tættest ved garderoben. Vi har en gymnastiksal til rådighed hele dagen, som benyttes til motorik og legeaktiviteter. Vi har en stor legeplads, som er opdelt i en vuggestuedel og en børnehavedel. Vi har store grønne arealer lige uden for legepladsen, og strand, skov og sø i nærområdet.

Børnegruppen består af børn fra 0-6 år. Børnegruppen er en blanding af danske børn og børn fra andre lande bosiddende i lokalområdet.

Det pædagogiske personale består af pædagoger, pædagogiske assistenter og medhjælper.

Det fælles pædagogisk grundlag

Barnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg læring, børnefællesskaber
(s. 13-21 i publikationen " Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvilken forståelse har vi af de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag?
- Hvordan kommer de til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

(beskriv dem samlet eller hver for sig)

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Barnesyn

Vi vil møde barnet som et selvstændigt, værdifuldt individ, der bidrager til fællesskabet. Vi tager udgangspunkt i børns forskelligheder, så barnet føler sig set og hørt.

Vi ser bag om barnets handlinger, vi spørger ind, vi guider for at støtte barnets intentioner således, at dets handlinger bliver meningsfulde. Barnet skal gennem en genkendelig hverdag med rutiner, leg og plads til nysgerrighed og fordybelse, opleve sig betydningsfuld og inkluderet i fællesskabet. I praksis betyder det at børn skal behandles forskelligt for at have lige udviklingsmuligheder.

I Fjordbo betyder det at alle børn skal føle sig velkommen og set, som den de er. Alle er lige vigtige i fællesskabet. Vi har faste rutiner i løbet af dagen, som giver barnet mulighed for genkendelighed og fællesskab. Vi ser bag om barnets handlinger, spørger ind og forstår, guider og vejleder. I vuggestuen får barnet mulighed for at gøre sig erfaringer med ting, inden det kan tale om det. Vi justerer os efter hinanden, fordi vi er forskellige og har forskellige behov alt efter om det er barnet i vuggestuen eller barnet i børnehaven.

Dannelse og børneperspektiv

Vi øver barnet i at respektere andres forskelligheder, så det oplever og får en begyndende forståelse for at alle kan noget, som er værdifuldt for fællesskabet. Gennem legen støtter vi barnet i medbestemmelse, når det høres, følges og gives valgmuligheder. Vi understøtter dette i små og store grupper, hvor også turtagning og forhandling er præmisser for deltagelse i fællesskabet.

I Fjordbo arbejder vi i små og store grupper, hvor der skabes rum og tid til turtagning, så alle børns stemme høres. Der spørges ind til og man lytter til andre. I vuggestuen arbejdes der med begyndende sprogforståelse gennem "Vi lærer sprog".

Børnene inddrages i de daglige gøremål f.eks. i garderoben, vaske hænder, rydde op efter leg, i spisesituationen, får taletid og lytter. Vi støtter børnene i deres medbestemmelse ved at de høres og gives valgmuligheder. Vi lærer børnene at respektere forskelligheder som baggrund, køn, alder og kultur, fordi alle børn kan noget og er værdifulde i fællesskabet.

Legen

Legen har værdi i sig selv og er grundlæggende for barnets sociale, personlige læring og udvikling. Børn har forskellige forudsætninger for at indgå i leg, vi støtter barnets initiativ til at udvikle og bidrage til legen. Vores opgave er at respektere og rammesætte barnets spontane og selvorganiserede leg. Vores fokus er, at alle børn trives i legen, og har en oplevelse af at være med.

I Fjordbo er de voksne deltagende og guidende i børnenes leg. Vi er opmærksomme på, at alle børn er med i leg. En voksen sætter en leg i gang og udvider den, så flere børn kan være med. Den voksne leger med, støtter op med forslag, italesætter nye ideer, trækker sig og kommer på banen igen. I vuggestuen justerer vi os efter barnets alder, udvikling og behov. De voksne er på gulvet, finder legetøj og lærer barnet at lege med det.

Vi har gode legemuligheder både inde (stue med opdelt kroge og gymnastiksal) og ude på vores legeplads og omliggende naturområder. Vi har fokus på at lære børnene at bruge / passe på naturen og inddrager naturmaterialer i legen, for at styrke børnenes naturforståelse og fantasi.

Læring

Vores udgangspunkt er, at børnehaven skal være et trygt sted for barnet at øve sig og eksperimentere gennem krop og sanser. De opnåede erfaringer bliver byggesten for videre udvikling, læring og kan bruges konstruktivt i andre sammenhænge. Vi sikrer, at det pædagogiske læringsmiljø, både det fysiske og det psykiske, skaber den bedste ramme for børns læring.

I Fjordbo er det pædagogiske læringsmiljø både i vuggestuen og i børnehaven indrettet så legetøjet er i børnehøjde, og rummene er indrettet så de giver barnet mulighed for at bruge både krop og sanser. Sproget er en stor del af vores hverdag. Vi sætter ord og billeder på handlinger. Barnet lærer ved at øve sig og turde begå fejl, famle og slippe fantasien løs. Næste gang lykkes det. Vi lærer af erfaringer - også andres. Gennem legen

Øver barnet samarbejde. De afprøver forskellige løsninger, udforsker miljøet og finder på sammen og opbygger derved fælles relationer – vi kan noget sammen, når vi hjælper hinanden.

Børnefællesskaber

I det sociale samspil tilstræber vi at skabe et velfungerende børnefællesskab, hvor børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur. I fællesskabet italesætter vi det enkelte barns bidrag og initiativ, så gruppen får øje på barnet. Gennem vores pædagogiske arbejde fremmer vi legens betydning for læring i VSD-dagtilbuddene. Vi opfordrer forældrene til, at deltage aktivt i, at skabe et velfungerende og inkluderende børnefællesskab for alle børn.

I Fjordbo er det vigtigt at alle børn føler sig som en del af fællesskabet. Vi skaber mulighed for at børnene kan skabe venskaber på tværs af sprog, køn alder og kultur. Vi er bevidste om, at al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med de øvrige børn og det pædagogiske personale i børnehuset.

Vi opfordrer vores forældre til at være aktiv deltagende i at skabe et velfungerende børnefællesskab uden for Fjordbo.

Det fælles pædagogiske grundlag

Pædagogisk læringsmiljø

(s. 22-23 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.
- Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi arbejder bevidst og målrettet med barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem hele dagen. Leg og læring indgår i dagligdagens rutiner, så barnet får god tid til at øve sig i samspil med det pædagogiske personale og i børnefællesskabet.

Læringsmiljøet målrettes, så det tilgodeser barnets alder og udvikling. Vi differentierer den pædagogiske praksis, hvilket vil give barnet muligheder for at trives, udvikle sig og dannes i sit eget flow. Vi tilrettelægger læringsmiljøet, så børns udsagn og handlinger indgår og respekteres i samspillet med de voksne omkring opgaven.

I Fjordbo er der tid til læring i dagligdagens rutiner og barnet får god tid til at øve sig f.eks. I vuggestuen selv at hjælpe til når de skal i tøjet og i børnehaven selv at kunne tage sit tøj på med lidt hjælp til det der er svært. I vores pædagogiske læringsmiljø er vi bevidste om betydningen af de fysiske rammer, personalets forudsætninger, børnegruppens sammensætning og hensynet til det enkelte barn. Læringen sker både i det formelle og uformelle rum med udgangspunkt i legen.

Det fælles pædagogiske grundlag

Forældresamarbejde

(s. 24-25 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

I VSD-dagtilbuddene er det en grundlæggende forudsætning, at der er et ligeværdigt, kvalificeret og differentieret samarbejde omkring barnet. Vi har fokus på at forældre er forskellige og har forskellige forudsætninger for forælderollen.

På det første møde med forældrene, afstemmer vi forventninger til hinanden. Vi har erfaring for, at det er afgørende for samarbejdet, at det bygger på gensidig tillid.

Vi opfordrer forældre til at være deltagende i barnets hverdag, på forældremøder, garderobesnakke, sociale arrangementer, forældre Kaffe, etc. ud fra de forudsætninger den enkelte forælder besidder. Vi ved, at samarbejde har betydning for det enkelte barns trivsel og udvikling. Vi opfordrer forældre til at være opsøgende på informationer.

I Fjordbo er det en forudsætning for barnets trivsel og læring, at det sker gennem dialog og samarbejde med forældrene lige fra den første samtale i vuggestuen til overleveringen fra børnehaven til skole. Vores forældre har et medansvar i at holde sig orienteret og bakke op om det arbejde der foregår i dagligdagen i forhold til sit eget barn, men også i forhold til fællesskabet. Vi holder opstarts samtaler, 3mdr samtaler, sommerfest, julefest, bedste forældredage, korte samtaler i dagligdagen, daglige opslag omkring dagens aktiviteter på vores FB side. Vi tager hensyn til de sproglige barrierer vi møder i vores daglige forældresamarbejde, tager gerne en dialog på engelsk eller inddrager en tolk, når det er nødvendigt for at sikre den fælles forståelse.

Det fælles pædagogiske grundlag

Børn i udsatte positioner

(s. 26 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

I VSD-dagtilbuddene tilbyder vi et fagligt, kompetent læringsmiljø ud fra de givne rammer og ressourcer.

Vi tilrettelægger hverdagen ud fra at alle børn er en del af børnefællesskabet. Børn har et iboende behov for at føle sig værdifulde og blive mødt med positive forventninger, så barnet derigennem oplever at kunne mestre i de sammenhænge det indgår i.

I Fjordbo arbejder vi bevidst med at inddrage børnenes kompetencer og ressourcer. Vi støtter barnet i at indgå i betydningsfulde fællesskaber. Hvis barnet i en periode befinder sig i en udsat position, så guider og støtter vi barnet i samarbejde med forældrene. Vi har meget fokus på, hvad det enkelte barns behov er, for kun ved at behandle børnene forskelligt ud fra deres forudsætninger, så får de ens udviklingsmuligheder. Nogle børn har brug for en pause i løbet af dagen, andre har bare brug for at sidde tæt ved en voksen ved bordet.

Det fælles pædagogiske grundlag

Sammenhænge

(s. 27 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi understøtter fortsat barnets lyst og mod på nye udfordringer og oplevelser. I legende aktiviteter bevidstgør vi barnet om, at det er på vej til at kunne mestre flere færdigheder som individ og i børnefællesskabet. Samtidig understøtter vi det enkelte barns iboende nysgerrighed for at tilegne sig ny viden.

I lokalt forankrede brobygningsforløb tilrettelægger vi, 0.kl og sfo'en forløb, som understøtter kendskab til hinanden i henhold til politik for gode sammenhænge.

Vi og forældrene samarbejder om at børnefællesskabet bliver dynamisk og udviklende. Her lægger vi særlig vægt på børnefællesskabet, hvor forældre har en opgave i at støtte børnene i deres legerelationer.

I Fjordbo inviterer vi forældrene på besøg inden opstart for at lære barnets behov og rytmer at kende. Vi opfordrer forældrene til at barnet har kortere dage i opstarten. Når vi modtager børn fra andre institutioner deltager vi i overleveringssamtaler. I Fjordbo sker der en glidende overgang fra vuggestue til børnehave, ved at de ældste børn i vuggestuen deltager i aktiviteter sammen med de yngste børn i børnehavegruppen. Vi åbner og lukker sammen, så alle børnene kender alle de voksne. Når børnehavebarnet skal videre i skole og sfo, så har vi et længere brobygningsforløb, hvor barnet lærer sine kommende klassekammerater at kende. Barnet er på besøg i skole og sfo flere gange. Vi holder overgangssamtaler med forældre, skole og sfo, for at give barnet den bedste start på skolelivet. Der er voksne som både er ansat i børnehaven og i sfo, hvilket giver barnet mulighed for at tage den trygge / kendte voksen med videre i skolelivet.

Øvrige krav

Inddragelse af lokalsamfundet

(s. 29 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Alle VSD-dagtilbud ligger i små lokalsamfund.

Vi er opsøgende på nærmiljøets muligheder, så børnene får en fornemmelse af den omverden, de er en del af. Vi indtænker lokalsamfundet i de forskellige temaer, så børnene får kendskab til deres lokalområde.

I nogle tilfælde har vi besøg af frivillige, som kommer i huset og ex bager eller tegner/klipper med forskellige børnegrupper. Her deltager den frivillige som gæst, og har således ikke ansvar for aktiviteten eller børnegruppen.

I Fjordbo har vi et godt samarbejde med vores lokalområde. Vi laver pynt til vores Daglig Brugs, vi er i kirke til jul, vi besøger vores lokale landmand flere gange om året og følger årstidens gøremål på landet, vi tager i teateret, inviterer bedsteforældre til at deltage i vores hverdag og vi benytter skov, sø og strand gennem hele året.

Øvrige krav

Vurdering af det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø (i et børneperspektiv, hvor børns oplevelser af børnemiljøet inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

(s. 30 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan integrerer vi det fysiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

Vi opfordrer barnet til at sætte aftryk og udtryk på børnehavens indretning og udsmykning. Den fysiske indretning er tilpasset aldersgruppen med fokus på, at børn kan øve sig i at være selvhjulpne, selv at kunne finde de ting, som skal bruges i hverdagen.

Vi tilbyder et børnemiljø, hvor vi bevidst understøtter barnets perspektiv. Det giver barnet mulighed for at udvikle sin selvforståelse, selvværd og robusthed. Samværet med det pædagogiske personale og børnefællesskabet er kendetegnende ved tolerance, respekt, omsorg og mod.

Fjordbo er udsmykket med mange af børnenes produkter, det er både tegninger, skriftsprog og kreative produkter. Garderoben er indrettet med bænke i børnehøjde, så man kan sidde der, når der tages tøj på. I vores gymnastiksal er der scootere og motoriske redskaber, der bruges alt efter børnenes alder og behov. Vores stuer er opdelt med flere små kroge og hyggehjørner, som giver mulighed for afskærmet leg i mindre grupper. Vores legeplads er opdelt i 2 områder med mulighed for at lukke af til vuggestuens legeplads. I forbindelse med Kids har vi arbejdet med vores fysiske områder både ude og inde, så legetøj og materialer er i børnehøjde, og legeområder der inspirerer og udvikler på legen.

Pædagogisk læringsmiljø generelt

Børns brede læring

(s. 32 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan ses den brede læring indenfor og på tværs af de 6 læreplanstemaer (nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse)

Retningsgivende refleksioner og eksempler i forhold til egen institution

I VSD-dagtilbuddenes hverdag tilrettelægges vi læringsmiljøet ud fra børns alder, forudsætning og sammensætning.

Det betyder, at aktiviteter og rutiner er foranderlige. Vores kerneydelse er, at fokusere på det udviklende samvær og samspil i børnegrupperne. I det er vi optagede af, at børnenes dannelsesproces er i spil. Vores opgave er at reflektere, justere og evaluere den pædagogiske praksis i forhold til barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Processen foregår ved at pirre barnets nysgerrighed, motiverer barnets gåpåmod, støtte selvværdet og skabe rum og rammer for bevægelse. Vi er bevidste om at etablere en kultur, som afspejler at det er i orden, at øve sig, at fejle og at hjælpe andre.

I Fjordbo er vi bevidste om at børn er forskellige i alder, i køn, i udseende, i vaner i drømme i interesser, i behov i kultur, men ens i ønsket om at have et godt og trygt liv, hvor de kan lege, lære, udvikle sig og dannes.

Planlagte vokseninitierede aktiviteter

FØR-FASE Praksisfortælling fra læringsmiljøet Observation fx fra KIDS	Cykeldag
Hvilke læreplanstemaer er <u>særligt</u> i spil? (se indholdsbeskrivelse og mål) Vi bliver derfor opmærksomme på...	Alsidig, personlig udvikling, Krop sanser og bevægelse, kommunikation og sprog
PLAN TEMA - <i>Hvilket tema ønsker vi at undersøge?</i> SCREENING - <i>Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet</i> LÆRINGSFOKUS - <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> - <i>hvad skal børnene blive dygtige til? (læringsmål)</i> PROFESSIONEL LÆRING - <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> - <i>hvad skal vi blive dygtige til i forhold til læringsmål</i> FORANDRING - <i>hvad ønsker vi at se hos børnene?</i>	Vi vil gerne undersøge børnenes kendskab til trafik og cykling. Vi har bestilt materialet " Vi kan cykle ", hvor der er information til personalet, forældre, plakater, aktivitets forslag, legekort, trafikskilte og klistermærker. Vi vil fokusere på: Kendskab til deres egen cykel Kendskab til trafikregler Børnenes udvikling – balance, koordination, forstå en fælles besked, turtagning og lære nye ord omhandlende temaet. Vi vil være fokuseret på at skabe trygge og tydelige rammer og være forberedte på de aktiviteter vi sætter igen. Vi vil fokusere på at alle udvikler sig uanset alder. Vi ønsker at se at børnene selv kan cykle og navigere udenom hinanden og følge simple trafik regler.
HANDLING HANDLING - <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> PROCES - <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> PROCESFOKUSERING - <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i>	De voksne parkerer et andet sted. Vi sætter afspærring op for at vise, hvor de må køre. Vi sætter kegler op til diverse aktiviteter. Vi holder børnemøde med info om de forskellige aktiviteter. Vi laver billede dokumentation til forældre info. Vi samtaler efterfølgende om cykel aktiviteterne. Hele børnegruppen deltager , men aldersopdelte hold. Aktiviteterne er differentieret efter alder. Vi laver løbende nye aktiviteter med forskellige sværhedsgrader. Vi fornemmer løbende, hvad det er som optager børnene. Vi skifter cykelarena – legeplads, stien på børnehaven, tur i lokalområdet.

RESPONS RESPONS - <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> REFLEKSION - <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i>	Vores data viser os det er vigtigt at børnene er forberedte inden aktiviteten, og at de voksne har planlagt de enkelte aktiviteter. Vores børn er blevet mere sikre på cyklen og nogle har smidt støttehjulene. Børnene er blevet mere opmærksomme på trafik regler.
REFLEKSION FORANKRING OG LÆRING - <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i>	Vi vil stadig udvikle på vores cykeltema, og regelmæssigt holde cykeldage, hvor børnene medbringer deres egne cykler.

Børneinitierede aktiviteter

FØR-FASE Praksisfortælling fra læringsmiljøet Observation fx fra KIDS	Rolleleg / udklædning
Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? (se indholdsbeskrivelse og mål) Vi bliver derfor opmærksomme på...	Social udvikling, kommunikation og sprog, kultur, æstetik og fællesskab
PLAN TEMA - <i>Hvilket tema ønsker vi at undersøge?</i> SCREENING - <i>Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet</i> LÆRINGSFOKUS - <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> - <i>hvad skal børnene blive dygtige til? (læringsmål)</i> PROFESSIONEL LÆRING - <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> - <i>hvad skal vi blive dygtige til i forhold til læringsmål</i> FORANDRING - <i>hvad ønsker vi at se hos børnene?</i>	Vi oplever at børnene gerne vil klæde sig ud, men ofte udvikler udklædningen sig til løbeleg, de leger ikke i rollerne, men mere tagfat og slåskampe. Vi vil være undersøgende på, hvordan vi udvikler legen til rollelege / skuespil. Vi vil brainstorme på emnet. Vi vil gerne have at børnene får forståelse for rollelege / teater / skuespil igennem udklædning. At turde stå frem foran andre. Vi skal være forberedte og skabe gode rammer for legen. Vi ønsker at se at børnene på sigt selv kan tage initiativ til teater leg / skuespil og udvikle på legen og sproget, feks. Leger et kendt eventyr.

HANDLING HANDLING - <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> PROCES - <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> PROCESFOKUSERING - <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i>	Vi vil indrette en del af stuen til teaterscene med kostumer, rekvisitter og scenetæppe. Vi laver den talende bog med billeder af børnene i kostumer, hvor børnene selv indtaler, hvad de forestiller. Vi har valgt et eventyr " Rødhætte og ulven " som de primært spiller. Først læser vi historien, laver det som bordteater. Så spiller de voksne stykket, derefter spiller børnene stykket over de næste 3 uger, hvor de skiftes til at have de forskellige roller. Hele børnegruppen deltager og vi differentierer efter alder. Vi fastholder data med en bog med billeder fra hele processen. Vi optager stykket på video. Vi videns deler med forældrene.
RESPONS RESPONS - <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> REFLEKSION - <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i>	Disse data har vist os at børnene er blevet mere interesseret i at spille skuespil, og de tør stå frem uden at være generte. Vi fik lært at det at der var flere indgange til aktiviteten og at de voksne også selv var aktive i skuespillet, gjorde at børnene blev mere modige.
REFLEKSION FORANKRING OG LÆRING - <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i>	Vi vil fremover inddrage denne form for arbejdsproces i aktiviteterne.

Leg

FØR-FASE Praksisfortælling fra læringsmiljøet Observation fx fra KIDS	Leg i køkkenet
Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? (se indholdsbeskrivelse og mål) Vi bliver derfor opmærksomme på...	Social udvikling, kommunikation og sprog, alsidig, personlig udvikling
PLAN TEMA - <i>Hvilket tema ønsker vi at undersøge?</i> SCREENING - <i>Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet</i> LÆRINGSFOKUS - <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> - <i>hvad skal børnene blive dygtige til? (læringsmål)</i> PROFESSIONEL LÆRING - <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> - <i>hvad skal vi blive dygtige til i forhold til læringsmål</i> FORANDRING - <i>hvad ønsker vi at se hos børnene?</i>	Vi vil undersøge legen i køkkenet. Vi vil observere og videofilme. Vi vil fokusere på personlig og social udvikling. Lege ved siden af, lege sammen og rolleleg. Vi skal blive dygtigere til at guide og vejlede børnene i deres legeudvikling. Vi kan fange noget spontant og videre udvikle en aktivitet. Hos børnene ønsker vi at se personlig og social udvikling, sprog og vensomhed.
HANDLING HANDLING - <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> PROCES - <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> PROCESFOKUSERING - <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i>	Vi vil sidde på gulvet og være nærværende. Vi vil guide og vejlede og lege med. Vi vil fokusere på børnenes leg og sproglighed med hinanden. Vi holder øje med om vi som voksne er nærværende, guidende og leger med. Hos børnene vil vi holde øje med det enkelte barns udvikling, gruppens udvikling og den sproglige udvikling. Tilegner børnene sig nye ord i løbet af legen.

RESPONS RESPONS - <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> REFLEKSION - <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i>	Vi kunne se at der skete en udvikling i børnenes leg. De legede sammen og tilegnede sig nye ord og så hinanden. Der var mere ro til fordybelse i legen, når de voksne sad på gulvet og var nærværende og deltagende.
REFLEKSION FORANKRING OG LÆRING - <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i>	Vi fortsætter med at udvikle på legen.

Spontane aktiviteter

FØR-FASE

Praksisfortælling fra læringsmiljøet
Observation fx fra KIDS

Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? ([se indholdsbeskrivelse og mål](#))
Vi bliver derfor opmærksomme på...

PLAN

TEMA

- Hvilket tema ønsker vi at undersøge?

SCREENING

- Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet

LÆRINGSFOKUS

- hvad vælger **vi** at fokusere på?
- hvad skal **børnene** blive dygtige til? (læringsmål)

PROFESSIONEL LÆRING

- hvad vælger **vi** at fokusere på?
- hvad skal **vi** blive dygtige til i forhold til læringsmål

FORANDRING

- hvad ønsker **vi** at se hos **børnene**?

HANDLING

HANDLING

- Hvad vil **vi** prøve at gøre?

PROCES

- Hvem / hvad vælger **vi** at fokusere på, når vi gør det?

PROCESFOKUSERING

- Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs?
Hvordan fastholder **vi** det vi ser (data)

RESPONS

RESPONS

- *Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?*

REFLEKSION

- *Hvad fik **børnene** lært at det vi gjorde? Hvad fik **vi** lært at det **vi** gjorde? Hvad ved **vi** nu, som **vi** ikke vidste før?*

REFLEKSION

FORANKRING OG LÆRING

- *Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad **bør vi** så gøre?*

Daglige rutiner

FØR-FASE Praksisfortælling fra læringsmiljøet Observation fx fra KIDS	Frokost / spisesituationen
Hvilke læreplanstemaer er særligt i spil? (se indholdsbeskrivelse og mål) Vi bliver derfor opmærksomme på...	Alsidig, personlig udvikling, social udvikling, kommunikation og sprog
PLAN TEMA - <i>Hvilket tema ønsker vi at undersøge?</i> SCREENING - <i>Ved vi nok? Gå på opdagelse i temaet</i> LÆRINGSFOKUS - <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> - <i>hvad skal børnene blive dygtige til? (læringsmål)</i> PROFESSIONEL LÆRING - <i>hvad vælger vi at fokusere på?</i> - <i>hvad skal vi blive dygtige til i forhold til læringsmål</i> FORANDRING - <i>hvad ønsker vi at se hos børnene?</i>	Vi vil undersøge de daglige rutiner i forbindelse med frokost. Vi vil observere og videofilme. Vi vil fokusere på at børnene skal smage forskellige ting, den gode samtale – selv om de fleste kun har lidt sprog, fællesskabet ved at spise sammen. Vi skal blive dygtigere til at skabe ro ved måltidet. Sætte ord på vores handlinger og anerkende barnets valg. Hos barnet ønsker vi at se en personlig udvikling ved at kunne spise selv med lidt hjælp, at turde smage forskellige ting og sætte ord på.
HANDLING HANDLING - <i>Hvad vil vi prøve at gøre?</i> PROCES - <i>Hvem / hvad vælger vi at fokusere på, når vi gør det?</i> PROCESFOKUSERING - <i>Hvem/hvad skal vi holde øje med undervejs? Hvordan fastholder vi det vi ser (data)</i>	Vi vil introducere børnene for forskelligt mad og smage. Vi vil dele os op i mindre grupper 3-4 børn og 1 voksen. Vi vil fokusere på barnet reaktion ved forskellige madvare og smage, på børnenes sproglighed med hinanden og om maden. Vi vil holde øje med børnenes reaktion og den gode samtale.

RESPONS RESPONS - <i>Hvilken respons har vi fået? Hvad fik vi opsamlet undervejs (data). Hvad viser disse data os?</i> REFLEKSION - <i>Hvad fik børnene lært at det vi gjorde? Hvad fik vi lært at det vi gjorde? Hvad ved vi nu, som vi ikke vidste før?</i>	Vi ser at børnene tør smage på nye og forskellige ting. Børnene er glade for at have en fast plads og de kravler gerne op på deres egen plads. Vi fik skabt ro omkring maden. Vi snakkede om maden og om hvad det var vi spiste. Vi oplevede at der blev mere ro ved måltidet, når alle havde faste pladser og det gav også mere rolige voksne.
REFLEKSION FORANKRING OG LÆRING - <i>Med udgangspunkt i det vi har gjort, det vi har lært, og det vi ved nu, hvad bør vi så gøre?</i>	Vi fortsætter med at udvikle vores spise situationer.

Etablering af evalueringskultur

Inddragelse af forældrebestyrelsen

(s. 52 i publikationen "Den styrkede pædagogiske læreplan")

- Hvordan arbejdes der løbende med den pædagogiske læreplan? I hvilke sammenhænge og hvor ofte?
- Hvordan inddrages forældrebestyrelsen i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan?
- Hvordan evalueres arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?
- På hvilken måde vil den løbende pædagogiske dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse blive opsamlet og indgå i evalueringen?

I lokalområde 5 vil vi mødes regelmæssigt for gennem samarbejde og sparring med hinanden på ledelsesplan implementere og evaluere den pædagogiske læreplan. Dette gøres hvert andet år.

I de enkelte afdelinger/ dagtilbud vil vi på PLF-møder reflektere, justere og evaluere ved inddragelse af PLC og andre værktøjer, dette gøres 4 gange årligt.

I forhold til implementering og evaluering er forældrebestyrelsen vores samarbejdspartner. Læreplanen vil derfor løbende være på dagsordenen. Bestyrelsen vil her blive inddraget med henblik på at skabe en fælles forståelse for delelementerne og den praksis der findes i de enkelte afdelinger.

Læreplanen er et dynamisk værktøj og dokumentation vil derfor justere sig efter hverdagen og indholdet. På forældremøder, i praksisfortællinger, "opslag" i huset og andre dokumentationsformer vil vores hverdag kunne ses på forskellig måde. Med denne arbejdsform tilgodeses både børnegruppens og det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.